

עננות גבוהה
מהפכת שירותי הענן
הציבוריים בישראל
סבר פלוצק, עמ' 2

עקיצת הנגישות
פרצה בחוק הנגישות
חושפת בעלי עסקים קטנים
לתביעות לא הגיוניות
שושנה חן, עמ' 6

תמונ'י

ידיעות אחרונות

מאיר שלו
נוהג בפורד
ברונקו החדשה
והמדוברת
עמ' 12

משבר חומרי הגלם

זה לא רק הקורונה, אלא גם משבר האקלים ועוד סיבות שונות
ומשונות שגורמות למחירי חומרי הגלם בעולם לזנק ולשבור
שיאים • ואיך זה משפיע על החשבונות שלנו בסופר

| נווית זומר, עמ' 8 |

איורים: דניאל שטרנבוים

עמודים
16-27

AllJobs
מקומות העבודה

רכב

עסקים

נדל"ן

ידיעות אחרונות

לוח

נדל"ן
דירה למכירה בירושלים

nadlan.ynet.co.il

ח

המיייל נפל עלינו בהפתעה, מכתב מעורר דין תחת הכותרת 'פנייה מוקדמת טרם הגשת תביעה ייצוגית', משחזר דור ושם בדיו, הפרטים במערכת, בעל עסק למי כירת מחשבים וציוד אלקטרוני במרכז הארץ, שחושש שאם ייחשף יקומו נגדו איזמי תביעות נוספים כמו בסיוט שעבה ייש לנו עסק קטן בן 30 שנה ומעולם לא הוגשה נגדנו תביעה משפטית. אנחנו מוכרים מוצרים בחנות פיזית וגם באתר אינטרנט אותו הנגשנו כחוק. במכתב ג' לינו להפתעתנו שיש לנו בעיה. מסתבר שבאתר שלנו לא הייתה הצהרת נגישות, מונח ששמעתי בפעם הראשונה בחיי. בסוף המייל הופיעה תוספת מוררה, לצורך הפח' דה, אני מניח, ש'בתי המשפט הגיעו להס' דרים על סך מאות אלפי שקלים במקרים דומים בעבר, וכי אם נגיע לפשרה על סך 14 אלף שקלים, יסכים כותב המכתב, עורך דין כאמור, להסיר את הדרישה ולא להגיש נגדנו תביעה'.

דור ההמום התקשר מיד לחברה שהג' שה את אתר האינטרנט שלו וביקש להוסיף הצהרת נגישות, התברר שהתוספת אפילו לא כרוכה בתשלום, בניגוד לכסף שהשקיע בהנגשת האתר. כמו כן הרים טלפון לעו"ד החתום על המכתב והחל להתחנן על נפ' שו. "בתימומתי אמרתי לו שבדוראי נפלה טעות כי האתר נגיש ולא ידעתי שיש צורך בהצהרת נגישות וכבר אני מתקן. הוא הסביר לי שהיעדר ההצהרה באתר שלי גורמת לכל הנכים בישראל שלא יוכלו להיכנס אליו וכי איידיעת החוק לא פו' טרת אותי, גם אם אתקן, אצטרך לשלם את סכום הפרשה אחרת נגיע לבית המשפט. "הסברתי לו שאנחנו עסק קטן, נאבקים לשרוד בזמן קורונה, והופתעתי כשהגיב כי בדרך כלל בעסקים כמו שלי 'אנח' נו מגיעים לפשרות של 7,000 שקלים. הרגשתי במסחרה. הוא אמר לי לחשוב על ההצעה ולחזור אליו. התייעצתי עם שותפי, נלחצנו, קראתי שזה קורה למאות עסקים, אנחנו עסק קטן לא יכולים להד' שות לעצמנו גיוס עורך דין. נכנענו, החל' טנו לשלם, ונשארת עם טעם רע בפה. אם אתה רוצה לעזור לנכים? תן לעסק לתקן את עצמו, אחרי יום כבר העלינו הצהרת נגישות. הייתה לי תחושה של משהו מאורגן של שורת מרוויחים על חשבון העסקים. מתברר שהסיפור שלי הוא לא רק שלי, מדובר במת מדינה", מסכם דור.

משכפלים תביעות, כולל שגיאת הכתיב

מסתבר שדור צורק, מסכים יובל וג' נה' וייסד עמותת נגישות ישראל, האיש שלחם תשע שנים על חוק הנגישות וחושש שמעשה ידיו טובעים בים בגלל ניצול ציני של פרצות בחוק. כך גם רונן רגבי-כביר, מנהל מקצועי של 'אמון הצי' המייצג לעסקים רבים איר להתמודד עם דרישות חוק הנגישות, כדי להימנע מתביעות מהסוג שחווה דור. "לצערנו הרב בשנים האחרונות אנחנו רואים גידול אדיר, צנאמי של תביעות ייצוגיות בנושא הנגישות, כאשר ניתן לראות בכידור כי חלק לא מבוטל מהן מוגשות על ידי תובעים סדרתיים. הם

יובל וגנר, יו"ר נגישות ישראל

פשוט משכפלים תביעות, לעיתים בצורה מאוד רשלנית עם שגיאות כתיב, ומגיישים את התביעות ללא כל מחשבה" כתביוזעק וגנר במכתב נוגע ללב ששיגר בסוף אוק' טובר לשר המשפטים גרעון סער, השופטת אסתר חיות נשיאת בית המשפט העליון, ולנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מו' גבלות. אף אחד מהם לא הגיב עד היום. "חמור מכך" הוא מוסיף, "ניתן לראות תביעות ייצוגיות שמוגשות ללא ביסוס עובדתי או משפטי, הכל במטרה לייצר הליך נגד בית עסק כזה או אחר ובשאיפה שעצם הגשת ההליך יוביל את אותו בית עסק לשלם לתובע ולבא כוחו סכום כזה או אחר כנגד סילוק התביעה. אני לא יכול לצפות מבעל עסק קטן, שבקושי מחזיק מעמד בקורונה, לצאת למלחמה משפטית

נגדו תביעה בנושא נגישות. הוא סיפר לנו שמדובר במגפה, ביקשנו ממנו לפנות לאחרים שהוא מכיר, וקבענו פגישה כדי שנוכל להוריד משכר הטרחות ולצאת למי לחמה משותפת עד הסוף", משחזר עו"ד ר"ר יחיאל וינרט. "לפגישה הגיעו כ-20, חלק נשרו, דווקא הקטנים, שאמרו שאינם בנויים למלחמה".

"המאבק בהחלט לא מתאים למי שאין לו את היכולת והמשאבים להמשיך ובודאי לא בתקופת קורונה", מודה עו"ד אורי בן יוחנה, עמיתו למשרה

"אני בן לנכה, אבי ו'ל היה משותק פוליו בביסא גלגלים, ויש לי רגישות לאוכלוסיה המדוברת. שום דבר לא הכין אותי לתביעה ייצוגית על סך 300 אלף שקלים שקיבלתי ללא התראה", אומר דור

כה, בעל עסק בן 28 שנים לריהוט מש' ררי, שהחליט להילחם עד הסוף. "אנחנו בתקופות שבין סגרים ומחלות, ופתאום נופל עליי הסיפור הזה. לפני חודש וחצי לא ישנתי לילות, כי התברר שהתביעה הייצוגית הבהילה את הבנק שלא אישר לי הלוואה חיונית של 400 אלף שקלים. רק הודות לעורך הדין יצאתי מזה. ועכשיו אנחנו ממשיכים להילחם".

ציידים ברשת

איך הפך חוק חיוני וחשוב כמו חוק ת' גישות לסוג של "פרוטקשן" כפי שמגדיר אפילו עו"ד דן רשל, נציב שוויון זכויות לאנשים מוגבלים במשרד המשפטים? "נתקלתי בלא מעט מקרים של עורכי דין

תובעים סדרתיים, מכתבים מאיימים ובעלי עסקים קטנים שנובהלים ומשלמים "פרוטקשן" • איך הפך חוק חשוב שנועד לסייע לנכים, לבוננזה של עורכי דין שמגיישים מאות תביעות ייצוגיות, רק כדי לספור את הכסף במדרגות

|| שושנה חן ||

ש'צדים' אנשים עם מוגבלויות ומשרדים אותם לאפשר להם להגיש תביעות תוך שימוש בשמם". הוא מספה "כיום פועלים בישראל כ-10 עורכי דין המתמחים בהגשת תביעות ייצוגיות סדרתיות בתחום הנגישות, בקורונה אני חנו מזהים התגברות התופעה ולאחרונה מופיעים שמות של 'כוכבים' חדשים" חושף עו"ד בן יוחנה. "אנחנו מזהים מורל של הגשת תביעות כשיטת הסרת הנע. הרוב המוחלט הינו בנושא הנגשת אתרי אינטרנט".

ולא במקרה. ל"צייד תביעות" קל יותר לחפש ליקויים באתר אינטרנט, מא' שר לשוטט ברחבי הארץ ולחפש ליקויי הנגשה בחנויות פיזיות. יש עורכי דין שהגישו 50 ואפילו 130 תביעות ייצוגיות

יובל וגנר, יו"ר נגישות ישראל: "אנחנו רואים צונאמי של תביעות ייצוגיות וחלק לא מבוטל מהן מוגשות ע"י תובעים סדרתיים ללא ביסוס עובדתי. הכל במטרה שעצם הגשת ההליך יוביל את אותו בית עסק לשלם לתובע"

כולל עלות עורך הדין". מדובר בעלות שמגיעה לכ-30 עד 50 אלף שקל בממוצע, שלא לדבר על מלחמת העצבים וההנגשה שכן תצטרך להתבצע, לא תמיד חנימית. "שמעתי לפחות 20 סי' פורים דומים בתקופה האחרונה" מאשר גם עו"ד יגאל כהן. "אף עו"ד סביר לא ייקח סכום של 7,000 או אפילו 15 אלף שקלים לתיק כזה. גם אני מייצג לבעלי עסקים קטנים, סגור עם מי שפנה אליי. אתה סו' חר טוב, בוראי תצליח להוריד את הסכום בעמידה על המוקד. לי תשלם יותר". כשהתפרסמה ההתאגדות שנולדה במי שרד עורכי הדין וינרט ושות' של 12 עסקים גדולים, הוצף המשרד במבול של בקשות להצטרף. "זה התחיל במקרה מל' קוח שייצגנו בנושא אחך פתאום הוגשה

מסכן את חייו. חבר משותף קישר ביני לבין מיקי קלור, נכה בכיסא גלגלים שהקריש מומנו להגשמה. את התביעות הראשונות הגשתי ב־2012. הייתה אז חובת אגרה והתחום היה נידח.

מאז בוטלה האגרה ב־2017 כמות התביעות קפצה במאות אחוזים והתחילה חגיגת תביעות. עו"ד ריין לא מוכנה להגיש תביעות נגד עסקים קטנים. "מצב המשק קשה ממילא, אני לא יכולה ליפול על אדם קטן עם תביעה גדולה. קשה לי גם לתבוע מוסדות דת, או עמותות לרבות הכלל. קודם שהמדינה תמנעו בדרשות החוק, כמו גם גופים ועסקים גדולים". בתאם לאידיאולוגיה הזו היא הגישה תביעות נגד עיריית ירושלים וחיפה, מפ"על הפיס, בנק הפועלים, בנק יזם, ורשתות שיווק. "יש כל כך הרבה גופים ועסקים גדולים עם בעיות נגישות, למה לחפש דווקא את הקטנים?" היא מתרעמת.

מה הפתרון? "אנחנו מקווים שבת המי שפט יפסוק בקרב פסק דין סופי ומחייב באחד מהתיקים האלו, יגידר מה חובות התובע והנתבע ויקבע שלא ניתן לעשות שימוש בכלי החשוב של תובענה ייצוגית כדי לייצר כתב ויתור הליכה עד הסוף בלי לברור מהנושא באמצע תחייב את בית המשפט למתן פסק דין עקרוני, מה שייצור פתרון מערכתי", שואף עו"ד בן יוחנה.

על פי וגנה וי"ר עמותת נגישות ישראל, חובה להגדיל את הפיקוח על הנגשת האתרים כדי לסכל תביעות אפ"ר שרירות. לברור העמותה הייתה מוכנה להרים את הנושא אבל פנייתו לה שתתפזר במימון של ארגוני העסקים לסוגיהם נותרו ללא מענה.

ומה לגבי האפשרות שפקחי הנציגות יסרוק בעצמם אתרי אינטרנט, ברגש על עסקים קטנים, ובמקרה של מציאת ליי קויים ידווחו עליהם לבעלי העסקים למען יתוקנו? "מדובר בפתרון בלתי ישים כי בישראל מאות אלפי אתרים של עסקים קטנים. הפתרון מצד אחד הוא בהגדלת כמות ההדרכות בנושא הנגשה לעסקים. מצד שני חובה למצוא פתרון חוקי מוסכם, ואנחנו מצויים בשיחות בתוך משרד המי שפטים. למשל טיפול חכם בנושא האגרה התינונית", מבטח עו"ד רשל.

"מכיוון שהנושא הפך למפעל של ער רכי דין שעושים מיליונים מהנגישות חובה לברוק איזה שינויים צריך לעשות בחוק. אולי להבהיר בצורה ברורה יותר את האפשרות לתקן ליקויים תוך 90 יום ממשלוח התראה. או אפילו להחזיר את האגרה", ממליץ וגנה.

רגב־כביר מ"אמון הציבור" מדגיש: "חובה לנסח בצורה ברורה לתובעים מה הכללים שהם צריכים לעמוד בהם כדי שתביעתם תוכר כתביעה ייצוגית בת" חום הנגישות. "ביניהם הצורך לשכנע את בית המשפט שיש פרופורציה בין התועלת לקבוצה לזו בה יזכה התובע. נמנע את העיוותים של היום גם כך לא תחסר עבודה".

"מכיון שכבר הטרחה של עורכי הדין הוא התמריץ לגלגל תביעות הייצוגיות ולא טובת הנכים, הרי שאם הייתי שופט הייתי פוסק סכום נמוך כשכר טרחה בתביעות מן הסוג הזה ומטיל את ההוצאות על התובע", ממליץ עו"ד כהן.

וגנה, שתחום הנגישות קרוב מאוד לליבו, ממריע: "אני לא רוצה שיבוא היום שעסקים יגידו לנו בגללכם סטרו אותנו, וזה יכול לקרות. אנחנו חודרים מהמצב שגת" קיים עכשיו בנושא עלול לפגוע באחד הצבירות והעסקית לנושא הנגישות".

שקלים. או תשלום אחרי הגשת התביעה או מקסימום דיון ראשון בסימן פשרה. ואז מדובר כבר בסכומים גבוהים יותר.

אין ספק שעוללות נגישות צריך לתקן. "הדבר הנכון והצודק הוא שאם נתקלת בעוולות נגישות פוגעת, עליך לפנות לעסק ולבקש ממנו את תיקון העוולה", מורים המומחים עימם שוחחתי. בפועל זה לא קורה. אבל אסור לשפוך את התינוק עם המים.

עו"ד יעל ריין רואה במאבקים לטובת נגישות שליחות: "האסימון נפל לי כשה" לבתי על מדרכה שבורה ברחוב בחולון, וראיתי אישה על כיסא גלגלים נוסעת על הכביש נגד התנועה, כי הכיסא לא יכל להתגבר על המדרכה. הרגשתי נורא. אני על המדרכה, ואדם אחר לירי

ומקומם, בדיוק כפי שמסביר רגב־כביר: "מטרת התביעות הייצוגיות לקחת עוללות שמטרידות את הצרכן הקטן ולייצר מנגנון שיהפוך את הפגיעה בו לבלתי משתל" מת לעסק. מה שהצליח. מצד שני החוק יצר תעשייה של עורכי דין המתפרנסים מתביעות ייצוגיות. הם חושבים כל הזמן איך לייצר תביעות ייצוגיות שתייצרנה להם הכנסה". עולם תקנות הנגישות ייצר את ההזדמנות העסקית והציידים אורבים לכל מעירה או פרצה ולו פרוצדורלית. "כל הקשר בין נגישות לעולם העסקים צריך להיות סוג של WIN WIN שוגן וגנה. 18 אחוז מכלל האוכלוסייה הם בע"י מוגבלויות, שליש מביניהם הנגישות קריטית, שליש יכולים להסתדר קצת אבל הנגישות עדיין חשובה להם ושליש ישמחו

תוך חודשים ספורים. לפי עו"ד בן יוחנה התביעות מוגשות על שלוש עילות מרכזיות: אי־פרסום באי תרי האינטרנט של התאמות הנגישות בסניפים הפיזיים של הרשת, אי־פרסום הצהרת נגישות באתר ואי־מינוי רכו נגישות לעסק.

באיזו התביעה בונים עורכי הדין בעיקר על חוסר הירע המשפטי של בע"י העסקים הקטנים. הבינונים והגדולים מקבלים ייעוץ משפטי בשוטף ולכן פחות ייפלו בכור המורכב. לדוגמה: החוק קובע שרק עסק שמעסיק למעלה מ־20 עובדים חייב ברכו נגישות, מה שלא רלוונטי לרוב הגדול של העסקים הקטנים. אך מקבל איום התביעה לא יודע שעורך הדין לא מעוניין להגיע לבית המשפט,

דוד כהן, בעל עסק:
"אני בן לנכה, ויש לי רגישות לאוכלוסייה המדוברת. שום דבר לא הכין אותי לתביעה ייצוגית על סך 300 אלף שקלים שקיבלתי ללא התראה. לא ישנתי לילות"

עליה אבל יסדרו בלעדית. לי בכיסא גלגלים חשובים התניה, המדרגות, שירותי נכים, רלפק נמוך שלא מעניינים חירש שנוקם לשיטות תקשורת אלטרנטיביות. אנחנו חוששים שגלגל תביעות הייצוגיות יפגע בטרנד המודעות לנגישות עליו עמ' לנו שנים".

האגרה בוטלה, החגיגה התחילה

לא במקרה הרוב המכריע של איזו תביעות בתחום הנגישות אפילו לא מגיע לשלב הסיום בבתי המשפט. הסיפור מס' תיים או בהסתלקות, כלומר תשלומים לנציג התובע לפני שאפילו הוגש כתב התביעה. אלו נעים בין 7,000 ל־20 אלף

והוא מתקפל בבהלה. ניסוח החוק היום אמנם מחייב משלוח הודעה מוקדמת לבעל העסק, לאפשר לו לתקן ולהגיש תביעה ייצוגית. רק אם לא עשה זאת תוך 60 יום מאז שלי" חת המכתב, אלא שאופן הניסוח, נתון לפרשנות. ומגישי התביעות הסדרתיות נוהגים לטעון שדווקא בעולם ההנגשה אין צורך בהתראה מוקדמת. בית המשפט טרם אמר את דברו בנושא.

"החוק מורכב, ההנחיות בעייתיות, אין מספיק איפיה. בעלי עסקים רבים בקושי מכירים את הנחיות הנגישות, ויש להם קושי לישמם, למרות שהנגישות, גם של אתרי אינטרנט חשובה במיוחד בתקופת הקורונה" קובע רגב־כביר. בסופו של דבר מדובר באבסורד כואב

רון רגב־כביר
"אמון הציבור"

צילום: נתן סן